



Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 20 март 2023 г.
(OR. en)

7604/23

COMPET 241
IND 127
MI 216
BETREG 2
DIGIT 44
ECOFIN 265
EDUC 100
ENER 139
ENV 272
POLCOM 50
RECH 100

ПРИДРУЖИТЕЛНО ПИСМО

От: Генералния секретар на Европейската комисия, подписано от
г-жа Martine DEPREZ, директор

Дата на получаване: 17 март 2023 г.

До: Г-жа Thérèse BLANCHET, генерален секретар на Съвета на
Европейския съюз

№ док. Ком.: COM(2023) 168 final

Относно: СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ,
СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН
КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ Дългосрочна
конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.

Приложено се изпраща на делегациите документ COM(2023) 168 final.

Приложение: COM(2023) 168 final



Брюксел, 16.3.2023 г.
COM(2023) 168 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.

Дългосрочна конкурентоспособност на ЕС: перспективи след 2030 г.

Европейските предприятия са двигатели на нашето общество, като създават заетост, иновации и просперитет. **Конкурентоспособността и производителността** са основни условия за процъфтяването на предприятията; от десетилетия те са в основата на политиката на ЕС.

В условията на неотдавнашните последователни кризи ЕС бързо въведе общ и координиран отговор, което показва, че общата ни сила е по-голяма от сбора от усилията на всички държави членки. Прекъсванията на веригите на доставки, причинени от пандемията от COVID, и рязкото покачване на цените на енергията, след като Русия използва доставките на газ като оръжие, поставиха на изпитание европейския модел. Тези предизвикателства ни принудиха да адаптираме добре доказаните икономически и промишлени политики, за да продължим да осигуряваме просперитет и стабилност за нашите граждани и предприятия и да бъдем главен участник на световната сцена. Въпреки това управлението на кризи не изгражда стабилна и ориентирана към бъдещето икономика, която да гарантира нашето благоденствие и глобално влияние. Икономическата производителност не може да бъде изградена единствено въз основа на реактивни мерки.

Сега е моментът да се съсредоточим върху дългосрочната конкурентоспособност на ЕС в един все по-труден геополитически контекст. **Време е да погледнем в перспектива след 2030 г.** — годината, за която са определени по-голямата част от целите на политиката на ЕС.

Настоящото съобщение има за цел да допринесе за обсъжданията на лидерите относно дългосрочната конкурентоспособност и производителност на европейската икономика. Европейските предприятия трябва да вземат решения относно своите инвестиции за бъдещето, предвид несигурността, ограниченията на доставките и невинаги лоялната конкуренция.

ЕС може да използва силните си страни и да постигне повече от това просто да се опитва да навакса и да преодолее различията в растежа и иновациите. **Една ориентирана към бъдещето, добре дефинирана и координирана рамка на ЕС ще стимулира създаването на процъфтяващи предприятия, способни да се конкурират на световния пазар, с привлекателни работни места и определящи световните стандарти.** За да може икономиката на ЕС да поеме по пътя на устойчивия растеж след 2030 г., ЕС и неговите държави членки трябва активно да осигурят структурни подобрения, добре насочени инвестиции и регулаторни мерки в съответствие с насоките, изложени в настоящото съобщение. Сега трябва да се работи по различен начин, в този преломен момент за дългосрочната конкурентоспособност на ЕС.

I. Конкурентоспособността на ЕС днес

Европейският съюз има с какво да се гордее. Той е един от трите основни икономически региона в света и търговията със стоки и услуги с останалата част от света представлява 16,2 %¹ от световната търговия, което е по-високо от дела на ЕС-27

¹ Собствени изчисления за WB-WDI (<https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>)

в световния БВП: почти 15 %². Ако погледнем по-внимателно обаче, ще видим, че от средата на 1990-те години **средният ръст на производителността в ЕС е по-слаб, отколкото в други големи икономики**, което води до нарастваща разлика в равнищата на производителност. Демографските промени изострят още повече това положение. Анализите показват, че ЕС не е наравно с други части на света в някои трансверсални технологии, като изостава и в трите измерения на иновациите, производството и възприемането³ и изпитва липса от най-новите технологични разработки, които дават възможност за бъдещ растеж.

Двойният преход, залегнал в Европейския зелен пакт⁴ и цифровото десетилетие⁵, **стимулира растежа и модернизацията на икономиката на ЕС**, разкрива нови възможности за бизнес и спомага за придобиването на конкурентно предимство на световните пазари. В периода 1990—2021 г. икономиката на ЕС е нараснала с над 61 %, като емисиите са намалели с 28 %, което по ясен начин е отделило растежа от емисиите на CO₂. Една силно цифровизирана промишленост ще бъде в състояние да произвежда по по-интелигентен, по-ефективен, по-безопасен и по-чист начин. Производителността на дружествата, които вече инвестират в основани на данни иновации и анализ на данни, нараства приблизително с 5—10 % по-бързо от тези, които не инвестират⁶.

За да насърчи възстановяването след пандемията, Комисията създаде план за насърчаване на **инвестициите и реформите**. В допълнение към Механизма за възстановяване и устойчивост много програми на ЕС допринасят за двойния преход, като например 35 % от общите разходи от всички програми на ЕС са предназначени за постигане на целите в областта на климата. С неотдавнашния **промишлен план на Зеления пакт**⁷ Комисията очерта какво е необходимо, така че секторът с нулеви нетни емисии да запази своята конкурентоспособност в средносрочен план, и подчерта нуждата от по-бързи и опростени процедури, за да могат предприятията да процъфтяват. За внедряването на възобновяеми енергийни източници, за суровините от изключителна важност и за производството на технологии за нулеви нетни емисии бяха въведени административно опростяване и рационализирано издаване на разрешителни, които евентуално ще бъдат прилагани по-широко с течение на времето. Това беше направено целенасочено и без да се правят компромиси с високите стандарти за устойчивост.

II. Повишаване на конкурентоспособността след 2030 г.

Днес съществува широк консенсус относно **европейския модел за приобщаващ икономически растеж, основан на устойчива конкурентоспособност**,

² [Статистически наръчник на ГД „Търговия“ — август 2022 г. \(europa.eu\)](#)

³ Това са автоматизацията от следващо ниво, бъдещето на свързаността, разпределената инфраструктура, изчислителните технологии от следващо поколение, приложният ИИ, бъдещето на програмирането, архитектурата за доверителност, биотехнологичната революция. ЕС играе водеща роля в производството и възприемането на материали от следващо поколение и в областта на чистите технологии. Източник: McKinsey [securing-europes-competitiveness-addressing-its-technology-gap-september-2022.pdf \(mckinsey.com\)](#)

⁴ COM(2019) 640 final

⁵ COM(2021) 118 final

⁶ ОИСР (2015 г.). Data-driven innovation: big data for growth and well-being, OECD Publishing, Paris.

⁷ COM(2023) 62 final

икономическа сигурност, търговия, отворена стратегическа автономност и лоялна конкуренция като източник на просперитет.

Устойчивата конкурентоспособност се основава на растежа на производителността, екологичната устойчивост, макроикономическата стабилност и справедливостта. Икономическата сигурност е способността на икономиката на ЕС да устоява на сътресения и да защитава собствените си интереси благодарение на устойчиви и диверсифицирани вериги на доставки и добре функциониращи предприятия. Като се стреми към отворена стратегическа автономност, ЕС се ангажира да поддържа отворена търговия, като същевременно поема своята отговорност за оформянето на един по-устойчив и по-справедлив свят, изграждайки собствения си капацитет за повишаване на устойчивостта и отстоявайки своите позиции спрямо принудителни и нелоялни практики.

От историята на Европейския съюз могат да се извлекат поуки. Широкообхватните програми и реформи на общностно равнище с ясно измерение, свързано с конкурентоспособността, като например *общата търговска политика* през 1950-те години и *програмата за единния пазар* през 1980-те години, повишиха икономическата активност и производителността. **По-силните общи действия на равнище ЕС могат и днес да стимулират просперитета и производителността.**

Именно нашата европейска система от права и ценности привлича хората и предприятията към ЕС въз основа на силен европейски социален модел с **равни възможности за всички** и пазарна икономика, в която не се пренебрегва никой. ЕС има водеща роля по повечето измерения на социалното приобщаване⁸, подкрепено от Европейския стълб на социалните права. Силните институции, стабилната макроикономическа рамка, включваща добре функциониращ пазар на труда, устойчиво състояние на дълга и политика, насочена към стабилни цени, ще продължат да бъдат факторите за успех на конкурентоспособността на ЕС. Принципите на правовата държава гарантират основните права и подкрепят стабилна, предвидима и благоприятна за инвестициите бизнес среда с гарантирано право на правна защита. В същия дух висококачествената инфраструктура и човешкият капитал с добре образована и обучена работна сила са сред активите на ЕС.

В рамките на **европейския семестър** Комисията ще продължи да предоставя анализи и да предлага специфични за всяка държава препоръки за преодоляване на основните пречки пред устойчивия и приобщаващ растеж в държавите членки, като осигурява ефективен тласък за реформи с цел създаване на **подходящи условия за повишаване на конкурентоспособността и производителността**, включително по отношение на фискалните политики и макроикономическата стабилност.

За подобряване на бъдещето на европейската конкурентоспособност, Комисията предлага да се работи по девет взаимно подсилващи се фактора. Заедно с тези девет фактора и като втора стъпка Комисията ще работи активно за **създаването на регулаторна рамка за стимулиране на растежа.**

⁸ Неравенството по отношение на доходите, измерено чрез коефициента на Джини, е 30, в сравнение с 41 в САЩ и 39,7 в Китай. Тенденциите в общото неравенство по отношение на доходите показват постоянно намаляване на [показателите от набора от социални показатели — Европейски стълб на социалните права — Евростат \(europa.eu\)](#).



1. Функциониращ единен пазар

На единния пазар има 23 милиона предприятия, в които работят близо 128 милиона души и допринасят за структурно увеличение на БВП на ЕС с около 9 %⁹. Единният пазар дава достъп на предприятията до клиентска база от над 440 милиона души и е основата за трансграничен растеж и реализиране на икономии от мащаба.

В Съобщението „Единният пазар на 30 години“¹⁰ се разглеждат постиженията и потенциала на единния пазар, като се посочва къде може да се направи повече за премахване на пречките и задълбочаване на пазара.

Безспорно единният пазар е първостепенно значение за конкурентоспособността на ЕС и ще остане такъв и в бъдеще. Единният пазар превръща в реалност четирите основни свободи на Договора.

Еднаквите условия на конкуренция в рамките на единния пазар и в световен мащаб продължават да бъдат приоритет. За предприятията единният пазар е основният двигател на растежа, производителността и конкурентоспособността. За потребителите по света той е източник на доверие, че продуктите, закупени в Съюза, са безопасни и с високо качество и са произведени при спазване на високи трудови стандарти и стандарти за опазване на околната среда. Както е посочено в Съобщението „Единният пазар на 30 години“, правилното и навременно транспониране на правото

⁹ [Правни пречки в държавите членки пред правилата за единния пазар](#), Отдел по политики в областта на икономиката, науката и качеството на живота, Генерална дирекция за вътрешни политики, Европейски парламент, ноември 2020 г.

¹⁰ Съобщение „Единният пазар на 30 години“, COM(2023) 162 final.

на ЕС е от решаващо значение, за да се гарантира, че законодателството в областта на единния пазар постига желаното въздействие.

Стабилната политика в областта на конкуренцията трябва да остане в центъра на нашите усилия. Тя е от ключово значение за осигуряване на иновации и намаляване на цените за потребителите в ЕС¹¹. Понастоящем Комисията извършва преглед, обхващащ над 20 набора от правила и насоки в областта на конкуренцията във всички свои инструменти, като взема предвид значителните промени през последните години, по-специално цифровизацията и новите начини за предлагане на стоки и услуги, и за да отрази все по-взаимосвързания и глобализиран характер на търговския обмен. Тя също така въведе нови инструменти за противодействие на новите заплахи за конкуренцията. Законодателният акт за цифровите пазари гарантира, че големите дружества платформи не нарушават лоялната конкуренция. Регламентът за чуждестранните субсидии защитава еднаквите условия на конкуренция за всички дружества на единния пазар чрез преодоляване на нарушенията, причинени от чуждестранните субсидии. Успоредно с това Комисията ще продължи да използва пълноценно инструментите за търговска защита и основаната на правила международна търговия срещу нелоялни търговски практики като дъмпинг и нарушаващи конкуренцията субсидии.

По-нататъшната интеграция на единния пазар, както е посочено в Съобщението „Единният пазар на 30 години“, изисква премахване на пречките и съсредоточаване върху някои сектори. Например Комисията ще работи за по-нататъшното прилагане на принципа на еднократност, включително чрез **обслужване на едно гише**, в области като данъчното облагане, митниците и регулаторното докладване¹². В перспектива съществува значителен потенциал за подобряване и завършване на единния пазар на услуги.

По-нататъшното разширяване и задълбочаване на единния пазар е единствената най-ефективна от гледна точка на разходите мярка за осигуряване на производителността на ЕС. Степента на интеграция на търговията със стоки и услуги се е удвоила през последните 30 години, но интеграцията в областта на услугите, които представляват около 70 % от БВП на ЕС, остава доста под тази за стоките.

За да се наблюдава този фактор, се предлага следният КПЕ:

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
1 Интеграция в единния пазар (търговия спрямо БВП)	Информационно табло за единния пазар	Нагоре	23,5 % за стоките (2021 г.) 6,75 % за услугите (2021 г.)
2 Дефицит в съответствието	Информационно табло за единния пазар	0,5 %	1,3 % (2021 г.)

¹¹ COM(2021) 713 final

¹² Инициативи като обслужването на едно гише за целите на ДДС за електронната търговия, което се прилага от юли 2021 г.; предложението за европейска единна точка за достъп с цел подобряване на публичния достъп до финансова информация и информация за устойчивостта на субектите, което е в процес на договаряне (COM(2021) 723 final), или техническата система, основана на принципа на еднократност, достъпна чрез единната цифрова платформа на ЕС.

2. Достъп до частен капитал и инвестиции

Частните инвестиции представляват над 85 % от общите инвестиции в ЕС¹³. Инвестициите, необходими за ускоряване на екологичния и цифровия преход, повишаване на устойчивостта и подобряване на конкурентоспособността на Съюза, ще трябва да дойдат предимно от частния сектор. Настоящият размер и дълбочина на капиталовите пазари в ЕС не са достатъчни за подпомагане на бъдещия растеж на ЕС. Капитализацията на фондовия пазар на ЕС е по-малка от половината от тази на САЩ като процент от БВП и по-ниска от тази на Япония, Китай и Обединеното кралство. Въпреки това европейците спестяват много повече от американците.

Секторът на рисковия капитал в ЕС е 20 пъти по-малък от този в САЩ¹⁴, а повечето инвестиции в рисков капитал са концентрирани в малко на брой държави — членки на ЕС.

За да бъде конкурентоспособна, икономиката се нуждае от ефективен достъп до финансиране. Въпреки че публичната подкрепа играе решаваща роля като фактор за мобилизиране на инвестиции, значителното частно финансиране е от съществено значение с оглед на огромния мащаб на нуждите. Въпреки че достъпът до финансиране в ЕС се подобри значително през последните години, рисковият капитал (по-специално за разрастването и разширяването на предприятията) продължава да бъде оскъден.

Задълбочаването на съюза на капиталовите пазари е от съществено значение за отключването на частни инвестиции, диверсифицирането на източниците на финансиране и ефективното разпределяне на капитала в целия ЕС. Разрастването на капиталовите пазари и тяхната трансгранична интеграция ще даде възможност на дружествата да получат достъп до различни източници на финансиране и възможности за инвестиции, когато започват дейност и се разрастват в Европа. Освен това ЕС трябва да преодолее разпокъсаността, за да улесни трансграничните инвестиции. Това изисква по-съгласувано законодателство в областта на несъстоятелността, опростен достъп до капиталовите пазари, особено за по-малките дружества, по-задълбочено ангажиране на индивидуалните инвеститори на капиталовите пазари, стабилна пазарна инфраструктура, лесен достъп до финансова информация и по-интегриран надзор.

Комисията е готова да предостави пълната си подкрепа на Европейския парламент и на Съвета за бързо приемане на предложенията ѝ и за повишаване на равнището на амбиция сега и в бъдеще. Всички предложения в рамките на Плана за действие за изграждане на съюз на капиталовите пазари следва да бъдат приети преди края на мандата на настоящата Комисия. Сега е времето да се действа.

¹³ Инвестиции на сектор „Държавно управление“ като % от общото бруто образуване на основен капитал. БВП и съотношение разходи-инвестиции по сектори — данни на ОИСР.

¹⁴ Ако се оценява въз основа на потоците (2021 г.; Източник: InvestEurope за ЕС; националната асоциация за рисков капитал за САЩ).

Завършването на банковия съюз също е от решаващо значение за конкурентоспособността на икономиката на ЕС. Тъй като 75 % от корпоративните заеми се предоставят от банките в ЕС, силният банков съюз е от ключово значение за финансовата стабилност. Комисията ще предприеме последващи действия във връзка с изявлението на Еврогрупата за преразглеждане на рамката за управление на банкови кризи и застраховане на депозитите¹⁵.

Съюзът на капиталовите пазари и банковият съюз не са секторна политика — те са в основата на благосъстоянието на цялата европейска икономика.

Данъчната рамка на ЕС също е от ключово значение за подпомагане на растежа и частните инвестиции, по-специално чрез премахване на данъчните пречки пред трансграничните инвестиции. Както беше обявено, Комисията ще представи предложения за обща за ЕС система за удържане на данък при източника и за нова рамка за данъчно облагане на доходите на предприятията в Европа (BEFIT).

Регулаторната рамка за финансовите услуги претърпя съществени промени след финансовата криза, за да се гарантира стабилност и да се насърчат капиталовите пазари. Една стабилна рамка подпомага създаването на благоприятна бизнес среда и правна сигурност за участниците на пазара, а законодателството в областта на финансовите услуги следва да използва възможностите на иновациите и технологичните промени, като същевременно се справя с нововъзникващите рискове, в съответствие със стратегиите за цифрово финансиране и плащания на дребно¹⁶.

ЕС се утвърди като **лидер в областта на финансирането за устойчиво развитие в международен план.** Той работи за сближаване на световно равнище на стандартите за отчитане във връзка с устойчивостта, по-специално чрез международната платформа за устойчиво финансиране. Комисията ще се стреми да рационализира изпълнението на задълженията за оповестяване, доколкото е възможно, като същевременно запази амбицията на ЕС по отношение на екологичния преход и предостави насоки на дружествата¹⁷. Продължава работата по цялостна оценка на прилагането на Регламента относно оповестяването на информация за финансирането за устойчиво развитие.

Началните публични средства могат да привлекат и мобилизират частни инвестиции. Европейският съвет по иновациите, създаден по програма „Хоризонт Европа“ на ЕС, досега е осигурил над 112 „кентаври“¹⁸ и над 12 „еднорози“ чрез улесняване на достъпа до финансиране и консултантски услуги. Програмата InvestEU има за цел да мобилизира над 372 милиарда евро финансиране, предимно частно, съсредоточено върху приоритетни области, а Комисията работи с ЕИБ и други партньори по изпълнението за разработване на продуктова гама, която отговаря на настоящите нужди, включително чрез специални продукти за рисков капитал от началния етап до етапа на растеж на дружествата. Но това не би било достатъчно, за да

¹⁵ [Изявление на Еврогрупата относно бъдещето на банковия съюз от 16 юни 2022 г. — Съвет \(europa.eu\)](#)
[Изявление на Еврогрупата относно бъдещето на банковия съюз от 16 юни 2022 г. — Съвет \(europa.eu\)](#)

¹⁶ COM/2020/591 final и COM/2020/592 final. Например Комисията ще предложи благоприятна рамка за потенциалното емитиране на цифрово евро от Европейската централна банка.

¹⁷ Комисията вече предостави насоки относно задълженията за оповестяване, например във връзка с таксономията, и ще предостави допълнителни насоки във връзка с Регламента относно оповестяването на информация за финансирането за устойчиво развитие преди средата на 2023 г.

¹⁸ „Кентавър“ или бъдещ „еднорог“ е наименование за стартиращо предприятие, което е достигнало оценка от над 100 милиона евро. Еднорог е стартиращо предприятие, което е достигнало оценка от над 1 милиард евро.

се задоволят нуждите на бъдещето. Поради това Комисията извършва оценка на начина, по който общото финансиране за InvestEU може да бъде увеличено, по-специално за периода 2024—2027 г. Освен това един бъдещ Европейски фонд за суверенитет ще играе важна роля за привличането на частни инвестиции в критични и нововъзникващи технологии за екологичния и цифровия преход.

Силните частни инвестиции са доказателство за вярата в конкурентоспособността на Европа. Рисковият капитал допълва банковото финансиране с по-разнообразни модели на финансиране за предприятията, по-специално за младите иновативни дружества. ЕС трябва да увеличи усилията си за предлагане на възможности наравно с другите водещи икономики.

За да се наблюдава този фактор, се предлагат следните КПЕ:

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
3 Нетни частни инвестиции като дял от БВП	Информационно табло за единния пазар	Нагоре	3,2 % (2021 г.) 2,6 % (2020 г.)
4 Инвестиции в рисков капитал	Информационно табло за единния пазар	Нагоре	0,48 % (2021 г.) 0,03 % (2018 г.)

3. Публични инвестиции и инфраструктура

Публичните инвестиции са от съществено значение за насърчаване на конкурентоспособността чрез инвестиции в области като научноизследователска и развойна дейност, образование и здравеопазване, за поддържане на добре свързан и функциониращ единен пазар чрез инвестиции в инфраструктура и за привличане на частни инвестиции. През 2022 г. публичните инвестиции в ЕС възлизаха на 3,2 % от БВП. През 2021 г. публичните разходи за образование възлизаха на 4,8 % от БВП.

Публичните бюджети на ЕС заедно с неговите държави членки предоставят на гражданите високо равнище на обществени услуги и инфраструктура. Качествените здравни системи и образованото общество, подготвено за предизвикателствата на утрешния ден, са от основно значение за устойчивостта на нашите икономики.

Политиката на сближаване има основен принос за публичните инвестиции на равнището на ЕС за постигане на съвместно договорени европейски приоритети, като стимулира икономическата конвергенция и устойчивостта. В бъдеще кохезионните фондове ще продължат да бъдат от значение за конкурентоспособността на Съюза, като използват потенциала на всички региони и отговарят на техните специфични нужди.

Европейската рамка за икономическо управление трябва спешно да бъде реформирана, за да са налице набор от фискални правила на ЕС, които изцяло да отчитат новата икономическа и геополитическа реалност. Насоките на Комисията за реформи имат за цел да обединят фискалните ангажименти, ангажиментите за реформи и инвестиционните ангажименти на всяка държава членка в обща рамка на ЕС. Специфичните за всяка държава фискални траектории, както и приоритетните публични инвестиции и ангажиментите за реформи заедно ще гарантират устойчив и

приобщаващ растеж, като същевременно ще осигурят непрекъснато и постепенно намаляване на дълга.

Продължаването и увеличаването на публичните инвестиции в осигуряването на широкомащабна декарбонизирана инфраструктура е от ключово значение в бъдеще. Необходимо е капацитетът да се увеличи и **инфраструктурата в областта на енергетиката, транспорта и свързаността** в целия ЕС да се модернизира, за да се подкрепи растежът на промишлеността и да се извлече максимална полза от възможностите на единния пазар.

Модернизирането на европейската транспортна инфраструктура ще даде възможност за устойчиви на изменението на климата, интелигентни, по-безопасни и по-ефективни услуги за мобилност и логистика за гражданите и предприятията. Свързаността е от решаващо значение за сближаването и още повече за държавите членки в периферията на единния пазар. ЕС следва също така да продължи да играе водеща роля за насърчаване на еднакви условия на конкуренция в световен мащаб в секторите на въздухоплаването и мореплаването.

За тези инфраструктури, както и за енергетиката, **трансграничните и многонационалните проекти** са от съществено значение. Както ЕС, така и държавите членки трябва да опростят, ускорят и хармонизират цифровизацията и регулаторния процес за инфраструктурни проекти, особено за трансграничните междусистемни връзки и участъците с недостатъчен капацитет.

Космическото пространство все повече се превръща в ключов фактор за доброто функциониране на нашите икономики и за **сигурността и отбраната**. Космическото пространство има множество полезни взаимодействия със сектора на отбраната¹⁹. Използването им и по-нататъшното консолидиране на водещите космически инициативи на ЕС („Галилео“, „Коперник“ и IRIS) ще позволят на ЕС да постигне своите геополитически и стратегически цели (напр. отбрана на границите, сигурност, управление на извънредни ситуации, намаляване на зависимостите), ще стимулира иновациите и ще засили европейския икономически растеж.

Обществените поръчки могат да стимулират веригите на доставки чрез увеличаване на търсенето. Ако се използват стратегически, като се съсредоточават не само върху цената, те могат да насърчат сигурността на доставките, устойчивостта и да повишат издръжливостта на промишлените системи. Законодателният акт за промишлеността за нулеви нетни емисии²⁰ е стъпка в тази посока. Следва също така да се улесни участието в обществени поръчки на иновативни, устойчиви МСП или консорциуми, включващи такива МСП. Когато е възможно, търговете следва да се изготвят по начин, който дава възможност за участие на МСП, включително в проекти в рамките на стратегията за Global Gateway.

За да се осигурят висококачествени обществени блага, както и да се стимулира привличането на частни инвестиции, са необходими подходящи равнища на публични инвестиции. Устойчивите публични финанси и растеж могат да осигурят необходимото фискално пространство.

За да се наблюдава този фактор, се предлага следният КПЕ:

¹⁹ Космическа стратегия на ЕС за сигурност и отбрана JOIN(2023) 9

²⁰ COM(2023)161 final

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
5 Публични инвестиции като дял от БВП	База данни АМЕСО	Нагоре	3,2 % (2022 г.)

4. Научни изследвания и иновации

Около една пета от най-често цитираните публикации, патенти и научни изследвания и иновации в световен мащаб са създадени в ЕС, въпреки че неговото население е по-малко от 7 % от световното население.

Понастоящем ЕС инвестира около 330 милиарда евро годишно в научни изследвания и иновации, което съответства на 2,26 % от неговия БВП.

През 2021 г. в три ключови сектора са осъществени 73,6 % от корпоративните инвестиции в НИРД в ЕС: автомобилостроенето (31,3 %), производителите и услугите в областта на ИКТ (22,6 %) и секторите на здравеопазването (19,9 %) ²¹.

През 2021 г. в ЕС е имало 69 „еднорози“ спрямо 169 в Китай и 470 в САЩ ²².

През периода 2000—2020 г. ²³ интензитетът на инвестициите на ЕС в НИРД нарасна от 1,8 % от БВП на 2,3 % от БВП, но остава под равнището на САЩ (3,5 %), Япония (3,37 %) и Южна Корея (4,8 %) през 2021 г. ²⁴

Европа продължава да бъде движеща сила в науката, а координацията на научните изследвания в съответствие с общите приоритети в ЕС се е подобрила. Въпреки това в сравнение със своите конкуренти Европа не инвестира достатъчно в научни изследвания и иновации. **Инвестирането в иновации днес води до повишена конкурентоспособност утре.** За да може промишлеността на ЕС да остане конкурентоспособна, тя трябва да ускори темпа на иновациите, по-специално за екологичния и цифровия преход и секторите, които също оформят икономиката и обществото на бъдещето. Бюджетите на ЕС и държавите членки предоставят значителни средства. Частните разходи за научноизследователска и развойна дейност обаче са относително ниски в сравнение с партньорите на ЕС в световен мащаб. Необходимо е също така да се влее частно финансиране в по-голям мащаб. В допълнение към ускоряването на финансирането, условията за стопанска дейност следва да бъдат подходящи за иновативните стартиращи предприятия и МСП, за да могат да се разрастват и да останат в ЕС. Европейският съвет по иновациите съчетава безвъзмездни средства и собствен капитал и има за цел именно да осигури подходящи условия, за да се даде възможност на стартиращите предприятия да се разрастват, без да се преместват в търсене на финансиране.

За да се увеличат инвестициите в научни изследвания и иновации, Комисията насърчава държавите членки да предоставят общи **данъчни стимули за научноизследователски и иновационни дейности. Публично-частните партньорства, мерките за подкрепа на НИРДИ, включително в рамките на ВПОИ**, са от ключово значение за намаляване на риска за иновациите.

²¹ Данни от Индекса на инвестициите в НИРД в промишлеността.

²² [Постижения на ЕС в областта на науката, научните изследвания и иновациите през 2022 г.](#)

²³ Данни от ESTAT.

²⁴ Данни от OECD.

Въпреки че политиката на сближаване подкрепя сближаването на по-слабо развитите региони чрез подкрепа за научните изследвания, иновациите и интелигентната специализация, ЕС се нуждае от всички свои региони, за да постигне високи постижения в областта на иновациите. Новата европейска иновационна програма има за цел да се ускори и засили иновациите в целия ЕС. Това е особено важно за областите на бъдещето в сферата на **чистите технологии, биотехнологиите и цифровите технологии**, характеризиращи се с по-висока производителност на труда в сравнение с традиционните сектори²⁵. ЕС трябва да използва потенциала на тези технологии, за да подготви своята промишленост да бъде конкурентоспособна след 2030 г., така че ЕС да ръководи, а не просто да следва в тези области с висок потенциал за растеж.

Чистите технологии са в центъра на екологичния преход днес и са една от най-обещаващите области, в които ЕС може и следва допълнително да развие сравнителното си предимство. ЕС продължава да бъде лидер в областта на чистите и интелигентни производствени технологии и следва по-специално да се възползва от водещата си позиция в областта на кръговостта и екологосъобразните патенти с висока стойност. Той би могъл да надгради и силната си позиция в областта на авангардните материали, технологиите за неутралност по отношение на климата в енергоемките отрасли и да трансформира и развие автомобилната и транспортната промишленост.

Наред с чистите технологии, **биотехнологиите** могат да предложат биотехнологични решения с висока стойност за широк спектър от приложения и сектори, като например здравеопазването, и могат да заместят изкопаемите или извлечените и вносните материали с възобновяеми, местно отгледани материали. Що се отнася до синята биотехнология, събирането, обработването и използването на данни за океаните и свързаната с тях човешка дейност има потенциал да завладее световните пазари. Кръговата биоикономика предлага огромен потенциал за проучване на възможностите за заместване там, където природните ресурси са оскъдни.

В качеството си на финансиращо звено на ЕС групата на ЕИБ увеличава публичните инвестиции в подкрепа на научните изследвания и разработването на иновативни проекти и технологии в съответствие с приоритетите на ЕС. Тя спомага за привличането на частни инвеститори, като предоставя рисковото финансиране, както и технически и финансов експертен опит за иновативни проекти, включително в рамките на InvestEU.

ЕС е постигнал твърде малък напредък по отношение на целта за разходи за научноизследователска и развойна дейност като процент от БВП и въз основа на настоящите тенденции ще бъде далеч под целта от 3 % до 2030 г. Ще бъдат необходими още по-големи усилия, за да се запази конкурентоспособността след 2030 г. Въпреки че големият брой патенти са доказателство за творчеството и иновациите в ЕС, пускането на пазара може да бъде подпомогнато с регулаторни изпитателни платформи и финансова подкрепа.

За да се наблюдава този фактор, се предлагат следните КПЕ:

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
6 Интензитет на НИРД като % от БВП	Информационно табло за единния	>3 % след 2030 г.	2,26 % (2021 г.)

²⁵ Например производителността на дружествата, които инвестират в основани на данни иновации и анализ на данни, нараства приблизително с 5—10 % по-бързо от производителността на тези, които не инвестират (ОИСП: Data driven innovation: big data for growth and well-being, 2015).

	пазар		
7	Брой на заявките за патенти	Евростат	Нагоре 67 713 (2021 г.) 65 925 (2020 г.)

5. Енергетика

От тика на цените на газа през август миналата година цените на газа намаляват и сега са около 50 EUR/MWh, сравними с наблюдаваните преди войната през януари 2022 г. Цените на електроенергията за предприятията и потребителите в ЕС обаче остават по-високи, отколкото в други части на света, например два пъти по-високи, отколкото в САЩ²⁶.

През 2021 г. 21,8 % от брутното крайно потребление на енергия в ЕС е било от възобновяеми източници. През 2022 г. инсталираните мощности (353 GW) са се увеличили с 16 %, като са спестили около 11 млрд. куб. м. еквивалент на газ годишно.

За да запази своята конкурентоспособност, ЕС се нуждае от надеждни и сигурни доставки на енергия на достъпни цени и добре интегриран пазар на енергия, способен да устоява на смущения. **Цените на енергията** в ЕС са по принцип по-високи, отколкото в други региони на света, като тази разлика напоследък се увеличи поради военната агресия на Русия срещу Украйна. По-високите цени на енергията, отколкото за някои от световните конкуренти, ще се запазят в ЕС за определен брой години. Планът REPowerEU²⁷ има за цел да се увеличи енергийната независимост на ЕС и да се ускорят целите за декарбонизация на Европейския зелен пакт. Няколко законодателни акта са в процес на договаряне или наскоро са били одобрени с цел да се повишат амбициите в областта на възобновяемите енергийни източници и енергийната ефективност, да се стабилизируют пазарите и да се предпазят потребителите от високите цени на енергията.

По-бързото разгръщане на възобновяемите енергийни източници и енергийната ефективност са от ключово значение, за да се подобрят нашите основни икономически показатели, да се намалят цените на енергията, като същевременно се гарантира енергийната ни независимост. Това ще изисква значителни инвестиции в производството на енергия, мрежите, както и промишления капацитет в тези сектори. Преразглеждането на структурата на пазара на електроенергия²⁸ ще засили стимулите за частни инвестиции във възобновяеми енергийни източници. След промишления план на Зеления пакт и след одобрение от управителните ѝ органи ЕИБ изрази готовност да увеличи своя принос за плана REPowerEU от 30 милиарда евро на 45 милиарда евро, което би могло да привлече над 150 милиарда евро общи инвестиции за капацитет и внедряване в промишлеността с нулеви нетни емисии.

²⁶ Цени на енергията, Международна агенция по енергетика (2022 г.). През третото тримесечие на 2022 г. цените на електроенергията за промишлените потребители са били 192,59 USD/MWh в сравнение с 94,22 USD/MWh в САЩ.

²⁷ COM(2022) 230 final

²⁸ COM(2023) 148 final и COM(2023) 147 final

Освен това за електрификацията на икономиката е необходимо модернизиране на мрежата, за да се подпомогнат интегрирането на възобновяемите енергийни източници и **цифровизацията на енергийната система**. Акумулирането на енергия също ще играе значителна роля за подсиуряването на гъвкавост и сигурност на доставките, като улеснява интегрирането на производството на енергия от възобновяеми източници, подпомага мрежата и пренасочва енергията към момента, в който тя е най-необходима.

ЕС си е поставил амбициозни цели за производството на енергия от възобновяеми източници и сега трябва да ги изпълни, за да увеличи енергийната независимост и постепенно да намали разликата в разходите спрямо други части на света.

За да се наблюдава този фактор, се предлагат следните КПЕ:

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
8 Дял на енергията от възобновяеми източници	Евростат	45 % през 2030 г.	21,77 % (2021 г.)
9 Цени на електроенергията за небитови потребители	Евростат	Надолу и след това стабилно	0,1604 EUR за kWh (Първо шестмесечие на 2022 г.)

6. Кръговост

Кръговата икономика, подкрепена от технологичната революция, е от решаващо значение за отделянето на икономическия растеж на ЕС от използването на първични ресурси. Тя също така ще позволи на Европа да увеличава производителността на ресурсите с до 3 % годишно. Това би довело до увеличение на БВП със 7 % спрямо обичайната ситуация, с допълнително положително въздействие върху заетостта и околната среда²⁹.

През 2021 г. степента на кръговост на използването на материали в ЕС е била 11,7 %³⁰. Според оценки на Евростат секторите на кръговата икономика са осигурили почти 4,3 милиона работни места³¹ и добавена стойност от около 299 милиона евро през 2021 г.³²

Кръговата икономика предлага голяма възможност за намаляване на зависимостта от ресурси и на разхищението, както и за увеличаване на производителността на ресурсите, заетостта и растежа. Тя също така има потенциала да създаде нов набор от услуги, кръгови бизнес модели „продукт—услуга“, споделяне между партньори, производство по заявка и цифрови решения. Политиките на ЕС в областта на кръговата икономика подкрепят целта на ЕС да намали своите

²⁹ Growth Within: A Circular Economy Vision For a Competitive Europe; McKinsey Centre for Business and Environment & Ellen Macarthur Foundation; юни 2015 г.

³⁰ [Кръгова икономика — материални потоци — Statistics Explained \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows);

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Circular_economy_-_material_flows

³¹ Данни от [Евростат](#).

³² Данни от [Евростат](#).

търговски зависимости. Продуктите, които са проектирани за ремонт, повторна употреба и рециклиране и за получаване на по-голяма стойност от материалите, ще бъдат от ключово значение за кръговата икономика. Промислената симбиоза, когато отпадъците и страничните продукти на дадена промишленост се превръщат в суровини за друга, е още една област на устойчив промишлен растеж.

Добре функциониращият пазар за вторични суровини ще бъде от решаващо значение във времена на оскъдни ресурси. За тази цел със Законодателния акт за суровините от изключителна важност³³ ще се стимулира рециклирането с цел на политиката 15 % от търсенето в ЕС да бъде снабдявано чрез рециклирани суровини от изключителна важност. Това ще спомогне за укрепване на рамката за отпадъците и кръговостта на тези материали и ще насърчи ефективното рециклиране на материалите, за да се осигури силен вторичен пазар.

Общите правила, приложими в целия ЕС, улесняват предприятията да се справят с предизвикателството. След като бъдат приети, **правилата за екопроектиране на устойчиви продукти** ще повишат ресурсната и енергийната ефективност, като се увеличат оползотворяването и рециклирането на материали от продуктите в края на жизнения им цикъл и се предотврати и сведе до минимум генерирането на отпадъци. Придружаващият ги **цифров продуктов паспорт** ще позволи на потребителите и предприятията да получат лесен достъп до ключова информация относно потреблението на енергия, трайността на рециклираното съдържание, възможностите за поправка и рециклиране на продуктите в ЕС. На секторите с интензивно използване на материали и ресурси, определени в плана за действие за кръговата икономика³⁴, ще бъде даден приоритет при определянето на съобразени с бъдещето правила за екопроектиране, а предстоящите правила за насърчаване на правото на ремонт ще подкрепят конкуренцията в сектора на ремонтните дейности.

Тъй като все повече продукти и материали се рециклират, ремонтират и използват повторно, кръговостта ще подобри устойчивостта, ще стимулира иновациите, ще подпомогне създаването на работни места, ще доведе до по-ниски разходи за суровини за промишлеността на ЕС и ще намали зависимостта от суровини, включително от критично значение.

За да се наблюдава този фактор, се предлага следният КПЕ:

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
10 Процент на кръгово използване на материалите	Евростат	Удвояване до 2030 г. в сравнение с 2020 г. (План за действие за кръгова икономика)	11.7 (2021 г.)

³³ COM(2023)160.

³⁴ COM(2020) 98 final. Комисията работи със заинтересованите страни, за да уточни приоритетите за определяне на такива правила за оформяне на пазара, които ще бъдат преразглеждани редовно, за да бъдат актуални спрямо технологичното развитие. Обществена консултация относно [„Нови продуктов приоритети за екопроектиране на устойчиви продукти“](#)

7. Цифровизация

Според прогнозите световният пазар на ИКТ ще достигне размер от 6 трилиона евро през 2023 г. като един от най-големите отрасли³⁵. Общата добавена стойност на сектора на ИКТ в ЕС беше над 604 милиарда евро през 2021 г., което представлява 4,9 % от БВП на ЕС.

Въпреки същественото значение на сектора на ИКТ за конкурентоспособността на много сектори, дялът на ЕС в световния пазар на ИКТ е намалял от 21,8 % през 2013 г. на 11,3 % през 2022 г. През 2022 г. едва 69 % от МСП са достигнали основно ниво на цифров интензитет, а 8 % от дружествата са използвали технологии с ИИ (2021 г.)³⁶.

Цифровите технологии оказват дълбоко въздействие върху конкурентоспособността на икономиката на ЕС като цяло, повишавайки ефективността и иновациите. Тяхното приемане и интегриране в икономиката ще бъдат от жизненоважно значение за цялостната конкурентоспособност и производителност. Същевременно, за да запази водещата си позиция в промишлеността, ЕС трябва да заеме главна роля в ключовите вертикални сектори на цифровите технологии — от изкуствения интелект до квантовите изчислителни технологии, микроелектрониката и виртуалната реалност, и да внедри цифрови инфраструктури — от киберсигурността, 5G до изчисленията и данните „в облак“.

В трансграничен план се изграждат безопасни, сигурни и устойчиви **цифрови инфраструктури** в области като 5G мрежите, спътниковата свързаност и изчисленията „в облак“. Бъдещата мрежа за свързаност ще бъде комбинация от предаване и съхранение на компютърни данни, свързани по всички краища на планетата благодарение на подводните кабели и на нашите сателитни мрежи. ЕС трябва да започне да планира и развива бъдещата свързаност.

Изкуственият интелект предлага много нови възможности за повишаване на конкурентоспособността. За да се преодолее разминаването от лабораторията до пазара, Комисията съфинансира заедно с държавите членки съоръжения за изпитване и експериментиране, за да могат дружествата да тестват в реални условия най-новите си основани на ИИ технологии. Комисията ще популяризира потенциала на приложенията с изкуствен интелект и в публичните администрации.

Въз основа на успеха на Съвместното предприятие за европейски високопроизводителни изчислителни технологии³⁷ ЕС ще ускори научните изследвания и иновациите в областта на **квантовите изчислителни технологии**, комуникации и сензори, които ще имат решаващо въздействие и ще разкрият възможности в различни сектори на приложение, включително финансите, логистиката и електронните комуникации, както и националната сигурност и отбрана. **Полупроводниците** вече са от критично значение за устойчивостта на промишлеността и ще станат още по-необходими. Европейският законодателен акт за

³⁵ [Световен пазарен дял на ИКТ по държави за 2022 г. | Statista](#)

³⁶ Данни от Евростат.

³⁷ Благодарение на EuroHPC понастоящем в ЕС работят 8 суперкомпютъра, 2 от които са сред 10-те най-мощни суперкомпютъра в света.

интегралните схеми³⁸ ще подкрепи конкурентоспособността на екосистемата на ЕС в областта на полупроводниците, като увеличи технологичния суверенитет на ЕС и гарантира сигурността на доставките.

Що се отнася до бъдещето, мрежата **Web 4.0**, където всичко ще бъде безпроблемно взаимосвързано, ще бъде революционна. Организациите и предприятията вече инвестират в **цифрови близнаци**, които предоставят точни цифрови симулации на даден обект. С тях ще бъде възможно по-ефективно планиране и прогнозиране на нуждите и периодите на прекъсване или предотвратяването на прекъсвания. Комисията разработва цифров близнак на Земята (Destination Earth) за моделиране и симулиране на природни явления, който ще бъде на разположение в средата на 2024 г. Цифровият близнак на океаните е предвиден за края на 2024 г. Ще последват и други цифрови близнаци, като например цифрови близнаци на градове или „виртуалния близнак на човека“ като революционна помощ за медицинските изследвания (очаква се най-рано до 2025 г.).

Все по-свързаният свят има своите рискове. **Киберсигурността** е от съществено значение за сигурността и устойчивостта. Законодателната рамка на ЕС в областта на киберсигурността ще бъде укрепена, включително чрез предложения законодателен акт за киберустойчивост, който има за цел защитата на свързаните продукти — с него ще бъдат установени високи общи стандарти, които ще бъдат от полза и за европейския сектор на киберсигурността в световен мащаб. Комисията също така помага на МСП да изградят по-голяма киберустойчивост чрез центровете за цифрови иновации. Инвестициите в научноизследователска и развойна дейност в областта на авангардните технологии за киберсигурност и тяхното внедряване на всички равнища на икономиката представляват необходимост и възможност за европейския сектор на киберсигурността.

Цифровизацията е гръбнакът на бъдещата конкурентоспособност и трябва да се положат усилия ЕС да навакса изоставането си и да заеме водеща позиция в този ключов сектор в световен мащаб. В политическата програма „Цифрово десетилетие“ бяха определени целите, които трябва да бъдат постигнати до 2030 г. Целта е над 90 % от МСП да достигнат основно ниво на цифров интензитет и поне 75 % от предприятията да използват компютърни услуги „в облак“, големи информационни масиви или технологии с ИИ³⁹.

За да се наблюдава този фактор, се предлагат следните КПЕ:

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
11 Цифров интензитет на МСП в Съюза	Евростат	90 % до 2030 г.	69 % (2022 г.)
12 Внедряване на цифрови технологии от дружествата	Евростат	75 % до 2030 г.	Компютърни услуги „в облак“ 41 % (2021 г.) Големи информационни

³⁸ Предложение за РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА за изменение на Регламент (ЕС) 2021/2085 за създаване на съвместните предприятия в рамките на програмата „Хоризонт Европа“ по отношение на съвместното предприятие „Интегрални схеми“. COM/2022/47 final.

³⁹ Решение (ЕС) 2022/2481 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за създаване на политическа програма „Цифрово десетилетие“ до 2030 г. (ОВ L 323, 19.12.2022 г., стр. 4).

масиви 14,2 % (2020 г.) Изкуствен интелект 7,9 % (2021 г.)

8. Образование и умения

С екологичния и цифровия преход все повече хора ще трябва да придобиват нови умения, за да не изостават от технологичното развитие на собствените си работни места, или да заемат работни места в други сектори. Ето защо в плана за действие на Европейския стълб на социалните права се определят водещите цели до 2030 г. най-малко 60 % от всички възрастни да участват в обучение всяка година спрямо 37 % през 2016 г. и да бъде постигнато равнище на заетост от най-малко 78 %.

За справяне с недостига на умения е необходимо да се улесни мобилността, като се опрости признаването на уменията и квалификациите между държавите членки и тези на гражданите на трети държави.

Висококачествените и приобщаващи системи за образование и обучение на ЕС са една от най-силните му страни⁴⁰ и са от съществено значение за конкурентоспособността на ЕС. Европа обаче вече е изправена пред недостиг на квалифицирана работна ръка, което се дължи и на демографските промени. Работната сила с необходимите умения е от съществено значение за успеха на двойния преход, като дава възможност на предприятията да се разрастват в секторите на растеж. Поради това е наложително да се насърчава не само предлагането на възможности за обучение, адаптирани към настоящите или предстоящите нужди, но и признаването от страна на предприятията и публичните органи на придобитите умения и квалификации, както и наличието на достатъчно привлекателни условия за настоящите или потенциалните работници, за да се възползват от тези възможности за подобряване на уменията си и да ги практикуват чрез висококачествени работни места.

Европейската програма за умения⁴¹ от 2020 г. е пътната карта на ЕС, за да се гарантира, че ЕС разполага с квалифицираната работна сила, от която се нуждае, за да процъфтява в контекста на цифровия и екологичния преход и да стимулира икономическата конкурентоспособност и заетостта. В нея се признава факта, че хората трябва непрекъснато да повишават квалификацията си, но и да се преквалифицират, тъй като е много вероятно да сменят работните места и дори секторите през цялата си кариера. За тази цел е необходим не само достъп до обучение, но и до услуги по предоставяне на насоки и валидиране. Структурният диалог по въпросите на цифровото образование и умения има за цел да осигури набор от ориентирани към бъдещето умения като основа за дългосрочна конкурентоспособност.

⁴⁰ Делът на населението на възраст 25—34 години с успешно завършено висше образование се е увеличил от 32,2 % през 2010 г. на 41,2 % през 2021 г., докато общият дял на преждевременно напусналите системата на образованието и обучението в ЕС е намалял с 3,5 процентни пункта между 2011 г. и 2021 г. на 9,7 %. Източник: [Преждевременно напуснали системата на образованието и обучението — Statistics Explained \(europa.eu\)](#)

⁴¹ COM/2020/274 final

С Европейската година на уменията (2023 г.) ще се постави акцент върху уменията, за да се подпомогнат работниците и предприятията, по-специално МСП, при справянето с недостига на умения в ЕС. През годината ще се насърчава нагласата за преквалификация и повишаване на квалификацията, като се помага на хората да придобият подходящите умения за качествени работни места.

Обслужването на едно гише на национално/регионално равнище може да улесни достъпа на хората до всички услуги, свързани с уменията. Комисията ще продължи да улеснява обмена на най-добри практики въз основа на съществуващите инструменти, като например индивидуалните сметки за обучение.

Необходими са по-нататъшни стъпки, за да се осигури устойчиво решение на недостига на умения, засягащ икономиката на ЕС, като се насърчава **подходът „уменията на първо място“**. Това може да бъде особено полезно за хората от групи в неравностойно положение или по-слабо представени групи, тъй като с този подход се оценяват и признават действителните умения, а не официалните квалификации.

За да се премине към единен пазар на умения е необходимо уменията да **бъдат преносими** в целия ЕС. Комисията ще насърчава пълноценното използване на разпоредбите на Директивата относно признаването на професионалните квалификации, по-специално по отношение на общите рамки на обучението и общите изпити в обучението. Комисията също така ще проучи начини за улесняване на валидирането и признаването на квалификациите, включително квалификациите, попадащи извън обхвата на Директивата относно признаването на професионалните квалификации.

Трябва да използваме потенциала на **жените и младите хора** с мерки за подобряване на степента на участие на жените във всички сектори и на всички равнища и за насърчаване на ранното интегриране на младите хора на пазара на труда. Освен това трябва да насърчаваме равните възможности и участието на всички, включително на хората в неравностойно положение, малцинствата и хората с увреждания, към които е насочена предстоящата инициатива за актуализиране на рамката за качество на стажовете. Интеграцията на пазара на труда на хората с ниски образователни постижения и на други слабо представени групи като цяло ще бъде от полза за обществото и ще допринесе за справяне с настоящото свиване на работната сила в ЕС. **Законната миграция** може също така да спомогне за облекчаване на най-належащия недостиг на работна ръка и умения. Тази година Комисията ще представи инициатива за признаване на уменията и квалификациите на гражданите на трети държави, като се съчетаят системни дългосрочни мерки за подобряване на признаването с краткосрочни действия за преодоляване на някои от най-непосредствените пропуски в уменията в ЕС.

Техническият и ръчният труд трябва да бъдат преоценени и насърчавани, така че повече специалисти да бъдат привлечени да развиват кариерата си в тези области. **Професионалното образование и обучение (ПОО)** трябва да бъде включено в планираните икономически реформи и регионалните и секторните стратегии, за да се гарантира своевременното предоставяне на умения за професиите, необходими в бъдеще. В тясно сътрудничество с предприятията, включително МСП, инициативата на ЕС за центрове за високи постижения в областта на професионалното образование играе важна роля и допринася за регионалното развитие, предприемачеството, иновациите, промишлените клъстери и стратегиите за интелигентна специализация. Комисията също така продължава да подкрепя дуалната система на обучение чрез Европейския алианс за професионална подготовка, който е осигурил над 1 милион

възможности за професионална подготовка чрез 400 поети ангажимента през последните 10 години. В по-общ план, въз основа на инициативи като Препоръката на Съвета от 2020 г. относно ПОО, трябва да се гарантира както предлагането на възможности за образование и обучение, така и привлекателността на тези възможности за обучение за потенциалните учащи се. Комисията ще продължи да работи в тясно сътрудничество с държавите членки, за да гарантира не само количеството на възможностите за обучение, но и качеството на резултатите и тяхното адаптиране към секторните нужди.

Силните образователни системи, наличието на квалифицирана работна сила въз основа на европейска система с равни възможности и качествената заетост са от ключово значение, за да се помогне на предприятията да процъфтяват и да задържат най-добрите специалисти. КПЕ относно участието в образование и обучение ще бъдат на разположение на всеки две години, за да се наблюдава как работниците адаптират уменията си към променящите се изисквания. Силната тенденция за КПЕ в областта на ИКТ ще позволи не само да се проследи цифровата подкрепа в бизнеса, но и как жените напредват в тази област.

За да се наблюдава този фактор, се предлагат следните КПЕ:

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
13 Участие на възрастните в образование и обучение всяка година (жени и мъже)	Проучване на образованието за възрастни/Проучване на работната сила	60 % до 2030 г.	37 % (2016 г.)
14 Равнище на заетост сред възрастните	Евростат	78 % до 2030 г.	73 % (2021 г.)
15 Специалисти по ИКТ (жени и мъже)	Евростат	20 милиона до 2030 г.	8,5 милиона 19,1 % (2021 г.)

9. Търговия и отворена стратегическа автономност

През последните десетилетия ЕС черпи икономическа и политическа сила от факта, че е търговска сила, като се възползва от предимствата на отворената търговия не само по отношение на стоките, но и по отношение на услугите и защитата на интелектуалната собственост. Две трети от вноса на ЕС се състои от междинни материали за влагане, като суровини, части и компоненти, допринасящи за производствения процес. Дългосрочните данни от държавите от ЕС показват, че увеличение с 1 % на отвореността на икономиката е свързано с увеличение на производителността на труда с 0,6 %⁴².

⁴² Европейска комисия, Доклад за европейската конкурентоспособност за 2007 г.

Отворената и диверсифицирана търговия прави ЕС по-проспериращ, конкурентоспособен и устойчив. В променящата се геополитическа среда ЕС трябва да продължи да укрепва своите вериги на доставки и да намалява зависимостта си от суровини от критична важност⁴³, както и от други стратегически продукти и технологии, при които ЕС е изправен пред зависимост от трети държави, като същевременно изгражда партньорства и използва външни полюси на растеж. Свободната, основана на правила и справедлива търговия е предпоставка за сигурността и диверсификацията на доставките в ЕС.

ЕС ще продължи да работи за отваряне на пазарите за дружествата от ЕС чрез задълбочаване на връзките със съюзниците и търговските партньори. По-специално Комисията ще продължи да развива **мрежата на ЕС от споразумения за свободна търговия**, като същевременно извлича максимална полза от вече съществуващите споразумения чрез ефективно изпълнение и правоприлагане. Освен това ЕС ще продължи да работи със Световната търговска организация, включително по отношение на нейната реформа, и ще отстоява многостранните търговски правила като най-ефективния начин за гарантиране на еднакви условия на конкуренция за икономическите оператори в световен мащаб.

ЕС следва да продължи да заема водеща позиция в международното сътрудничество, което е от взаимна полза за всички страни. ЕС ще продължи да **изгражда партньорства** не само чрез търговски споразумения, но и чрез други договорености за установяване на сътрудничество с партньори по въпроси от взаимен интерес. В това отношение от ключово значение е Global Gateway — позитивното предложение на ЕС към нововъзникващите пазари и развиващите се икономики за насърчаване на двойния преход и човешкото развитие. Освен това ЕС се стреми към споразумения във връзка с правилата за цифрова търговия с акцент върху партньорите в Азия, като се основава, когато е приложимо, на цифрови партньорства⁴⁴, като по този начин насърчава правата и ценностите на ЕС. Съветът по търговия и технологии ЕС—Индия е друг пример за това как да укрепим нашите международни партньорства със стратегически партньори. Суровините от критична важност също са област, в която ЕС ще се стреми да разшири своята мрежа от партньорства и да си сътрудничи в рамките на бъдещ клуб за суровини, обединяващ държави потребителки и богати на ресурси държави с цел насърчаване на устойчивите инвестиции.

Освен това ЕС ще продължи да работи в още по-тясно сътрудничество със САЩ като партньор със споделени силни общи ценности. ЕС и САЩ работят за прилагането на нова трансатлантическа инициатива за устойчива търговия, за да постигнат напредък по общите цели за постигане на екологосъобразна, устойчива търговия и да подкрепят прехода към нисковъглеродна и устойчива икономика по взаимно допълващ се начин⁴⁵. Както беше договорено между президента Байдън и председателя Фон дер Лайен на 10 март, ЕС и САЩ ще задълбочат сътрудничеството в областта на диверсификацията на веригите на доставки на полезни изкопаеми и акумулаторни батерии от критично значение и икономическата сигурност.

⁴³ COM(2023)165 final и COM(2023)160 final.

⁴⁴ В този контекст ЕС ще се ангажира с правила за цифрова търговия с Южна Корея и Сингапур, както и ще се стреми към сътрудничество в областта на цифровата търговия с партньорите от АСЕАН.

⁴⁵ След обявяването на срещата на министрите на Съвета по търговия и технологии ЕС—САЩ през декември 2022 г.

При реализирането на горепосочените цели ЕС и държавите членки не могат да си позволят единствено да реагират на ситуацията, а въвеждат координирана рамка за икономическа сигурност, насочена към справяне с рисковете по целенасочен начин, като същевременно запазват ползите от отворената търговия и цифровото сътрудничество. ЕС също така ще използва по стратегически начин наличните автономни инструменти, като например инструментите за търговска защита (ИТЗ), Регламента относно чуждестранните субсидии, инструмента за международните обществени поръчки или предложението инструмент на ЕС за борба с принудата.

Реципрочният достъп до пазара и премахването на пречките пред търговията (както за стоки, така и за услуги) ще създадат повече възможности за търговия, инвестиции, иновации и растеж на производителността.

За да се наблюдава този фактор, се предлага следният КПЕ:

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
16 Търговия с останалия свят (като дял от БВП)	Евростат	Нагоре	21,5 % (2021 г.) 20,2 % (2020 г.)

III. Регулаторна рамка за стимулиране на растежа

Качеството на публичната администрация и това на регулаторната рамка са от решаващо значение за конкурентоспособността на Съюза. ЕС се превърна във фактор, определящ високи стандарти в области на политиката като защита на потребителите, конкуренция, околна среда и безопасност на работното място, и осигурява регулаторна стабилност и сигурност. При изготвянето на нов регламент Комисията разчита на една от най-модерните системи за по-добро регулиране, класирана на първо място от ОИСР. Въпреки това са възможни подобрения.

С новата **проверка на конкурентоспособността** се гарантира, че оценките на въздействието на законодателните предложения представят по интегриран начин очакваното въздействие на всяко предложение върху разходната и ценовата конкурентоспособност, международната конкурентоспособност и капацитета за иновации, както и върху конкурентоспособността на МСП. За да я допълни, Комисията ще работи по начините за по-добра оценка на кумулативното въздействие на различните мерки на политиката на равнище ЕС с оглед на разработването на методика. Освен това с подхода на **отмяна на предишни тежести при въвеждане на нови** се цели да се избегне ненужната тежест, когато административните разходи, като задълженията за докладване, сертифициране или етикетирание, се компенсират в една и съща област на политиката. Предстоящото годишно изследване относно тежестта ще покаже първите обещаващи резултати в това отношение.

Задълженията за докладване са необходими за правилното наблюдение и прилагане на законодателството, но те са свързани с разходи, особено за МСП. По-нататъшното **рационализиране на задълженията за докладване и намаляването на**

административната тежест е приоритет на Комисията⁴⁶. Към днешна дата са извършени проверки за пригодност⁴⁷ в няколко области на политиката и са установени възможности за опростяване на изискванията и намаляване на разходите за докладване. **Преди есента Комисията ще даде нов тласък за рационализиране и опростяване на изискванията за докладване за дружествата и администрациите с първите предложения за всяка от тематичните области относно околната среда, цифровите технологии и икономиката.** Целта следва да бъде да се намали тази тежест с 25 %, без да се подкопават съответните цели на политиката. С оглед на съществената законодателна дейност на настоящия мандат на Комисията, това е особено подходящ момент за засилване на тези усилия. Тези мерки имат потенциала не само да намалят бюрокрацията и да опростят регулаторната среда, но и да освободят квалифицирани ресурси в полза на конкурентоспособността на предприятията. Същото може да се отнася и за други междусекторни теми, като например опростяване/цифровизиране на правилата за етикетирание.

Предимството на добре разработените правила на ЕС е, че опростяват живота на гражданите и предприятията, особено на МСП, включително в области, в които те заменят разнообразието от 27 национални рамки с единен набор от правила. Комисията ще продължи да разработва **по-благоприятен за иновациите подход към регулирането** чрез по-широко използване на **регулаторни лаборатории/изпитателни платформи**, които дават възможност за изпитване на нови решения в контролирана среда за ограничен период от време. Комисията вече предложи такива лаборатории за изкуствения интелект и за секторите с нулеви нетни емисии и ще предложи те да се приложат във фармацевтичния сектор. Въз основа на това Комисията активно ще обмисли приложното им поле да бъде разширено, така че да обхване и други области/сектори.

Комисията също така ще обмисли прилагането, когато е възможно, на **регулаторни модели**, които са по-скоро стимулиращи⁴⁸, отколкото определящи, като по този начин се намаляват разходите за привеждане в съответствие и същевременно се постигат същите резултати.

Конкурентоспособността зависи от обновяването. Комисията ще продължи **редовно да оценява законодателството на ЕС**, за да прецени дали то продължава да бъде подходящо за целта. В областите, в които настъпват значителни технологични промени, Комисията ще проучи възможността за по-добро използване на **клаузите за изтичане на срока на действие и за преразглеждане** в своите законодателни предложения, за да се гарантира, че регулирането продължава да бъде съобразено с бъдещето. Когато е необходимо своевременно приемане на ключово законодателство, за да се осигури стабилност и предвидимост за участниците на пазара и другите заинтересовани страни, Комисията ще се стреми към ясен политически ангажимент от страна на Европейския парламент и Съвета в качеството им на съзаконодатели.

⁴⁶ Например: Регламент (ЕС) 2018/1999 относно управлението на Енергийния съюз, с който се обеди планирането в областта на енергетиката и климата и се опрости мониторингът на напредъка; групата на високо равнище, състояла се през 2007 г., относно административната тежест.

⁴⁷ Например проверката за пригодност на докладването и мониторинга на политиката на ЕС в областта на околната среда (SWD(2017) 230), с която бяха преразгледани 180 задължения за докладване в 60 законодателни акта.

⁴⁸ Чрез бизнес или финансови стимули.

След като законодателството бъде прието, Комисията ще продължи да подпомага държавите членки при **правилното, цялостно и навременно транспониране на правото на ЕС**. Този диалог ще продължи. Държавите членки са задължени да прилагат правилно договореното от тях като европейски законодатели, включително като се въздържат от все още честото добавяне на регулаторна или административна тежест извън необходимата и налагането на ненужна тежест за предприятията и гражданите при транспонирането на директивите на ЕС в националното законодателство (т.нар. „сврѳхрегулиране“). Много от практическите ползи от хармонизацията в рамките на единния пазар могат да бъдат изгубени, ако прилагането се различава значително в отделните държави членки. Транспонирането също трябва да бъде навременно, за да се сведе до минимум рискът от несигурност по отношение на състоянието на законодателството, особено за предприятията. Във връзка с това държавите членки, регионалните и местните органи се насърчават да извършат преглед на текущите процеси за транспониране на законодателството на ЕС.

Силната публична администрация е абсолютно необходима, за да може публичният сектор да продължи да прилага политиките на ЕС. Комисията ще очертае няколко действия⁴⁹ за задълбочаване и засилване на административното сътрудничество, за подкрепа на органите при подобряването на набора от умения на държавните служители и за улесняване на обмена на практики и персонал в подкрепа на изпълнението на конкретни реформи, разработването на политически инициативи или въвеждането на нови инструменти и подходи за управление.

Този КПЕ отразява степента, в която предприятията смятат за лесно спазването на разпоредбите и административните изисквания на правителството. Възходящата тенденция ще отразява степента, в която ЕС и неговите държави членки колективно могат да постигнат успех в осигуряването на законодателна и административна рамка, благоприятстваща растежа.

За да се наблюдава този фактор, се предлага следният КПЕ:

КПЕ	Източник	Цел	Последни налични данни
17 Улесняване на спазването на нормативните изисквания	Информационно табло за единния пазар	Нагоре	3,64 (2021 г.); 3,33 (2018 г.);

Заклучение

В условията на силна световна конкуренция и нов геополитически контекст конкурентоспособността никога не може да се приема за даденост. Тя заслужава политическо внимание на най-високо политическо равнище. Подновеното внимание към дългосрочната конкурентоспособност се състои в това, че Европейският съюз отговаря за своята привлекателност и позиция в световната икономика.

ЕС се намира в ключов момент за следващото десетилетие и се нуждае от съвместен тласък от страна на предприятията и създателите на политики, за да постави Европа на правилния път към бъдещето. Предприятията имат дългосрочни перспективи и се

⁴⁹ Европейско административно пространство в ЕС (ComPAct)

нуждаят от предвидими и конкурентни рамкови условия за своите инвестиции. Именно това ще реши къде ще се осъществи бъдещият икономически растеж.

В настоящото съобщение се подчертават основните движещи сили на дългосрочната конкурентоспособност. Движещите сили са взаимосвързани и няма един-единствен отговор на настоящите предизвикателства. В една постоянно променяща се среда тези фактори ще бъдат измервани въз основа на КПЕ, целите и рамките за мониторинг, които вече са разработени в секторните политики⁵⁰, информационното табло за единния пазар, политическата програма за цифровото десетилетие и европейския семестър. Комисията възнамерява ежегодно да представя актуализацията в информационното табло за единния пазар и конкурентоспособността. По този начин може да се осигури комбинирана мярка за състоянието на конкурентоспособността на ЕС за заседанието на Европейския съвет през март месец, както и за Европейския парламент, с цел да се подкрепи и стимулира обсъждането на всички необходими мерки на политиката. Това също така ще помогне на Комисията в ежедневната ѝ работа и ще предостави насоки на съзакондателите при финализирането на законодателството, което оказва въздействие върху конкурентоспособността на Европа. Ангажиментът на държавите членки за прилагане на реформи и отправяне на съгласувани, силни послания към бизнеса, подкрепени от необходимите инвестиции и изпълнение, ще даде възможност за изграждане на бъдеща конкурентоспособност въз основа на силата на Европа.

Междувременно Комисията активно ще следи регулирането, ще преценява дали то е подходящо за целта и ще работи за по-благоприятен за иновациите подход към регулирането. Благодарение на ясната регулаторна рамка, подкрепата за ключови иновации, квалифицираната работна сила, както и намалените изисквания за докладване, когато е възможно, бизнес средата за промишлеността на ЕС ще може да се разраства в дългосрочен план.

Европейският съвет и Европейският парламент се приканват да одобрят приоритетите, определени в настоящото съобщение, и да правят редовен преглед на постигнатия напредък.

⁵⁰ Рамката за устойчиво развитие, индексът на цифровите икономики и общества, социалният стълб, наборът от показатели за иновациите и много други политики предоставят по-подробен поглед върху свързаните развития в ЕС.

Приложение — КПЕ за наблюдение на конкурентоспособността на промишлеността на ЕС

№	КПЕ	Източник	Описание	Цел	Най-актуална стойност
Функциониращ единен пазар					
1	Интеграция в единния пазар	Информационно табло за единния пазар ⁵¹	Търговски поток на стоки и услуги в рамките на ЕС като дял от БВП на ЕС.	Нагоре	23,5 % за стоките (2021 г.) 21,5 % за стоките (2020 г.) 6,75 % за услугите (2021 г.) 6,5 % за услугите (2020 г.)
2	Дефицит в съответствието	Информационно табло за единния пазар ⁵²	С него се измерва броят на транспонираните директиви, за които Комисията е започнала процедура за нарушение поради неправилно транспониране	0,5 %	1,3 % (2021 г.)
Достъп до частен капитал и инвестиции					
3	Нетни частни инвестиции като дял от БВП	Информационно табло за единния пазар ⁵³	Частните инвестиции са пряко свързани с улесняването на достъпа до частен капитал.	Нагоре	3,2 % (2021 г.) 2,6 % (2020 г.) 4,4 % (2019 г.)
4	Инвестиции в рисков капитал	Информационно табло за единния пазар ⁵⁴	Напредъкът в тази област е добър показател за напредъка в достъпа до частен капитал като цяло. Напоследък се наблюдава напредък, но той е малък в сравнение с този на международно равнище.	Нагоре	0,48 % (2021 г.) 0,03 % (2018 г.)

⁵¹ [Интегриране на стоки и услуги | Информационно табло за единния пазар \(europa.eu\)](#)

⁵² [Транспониране | Информационно табло за единния пазар \(europa.eu\)](#)

⁵³ [Икономическа устойчивост | Информационно табло за единния пазар \(europa.eu\)](#)

⁵⁴ [Достъп до финансиране | Информационно табло за единния пазар \(europa.eu\)](#)

Публични инвестиции и инфраструктура					
5	Публични инвестиции като дял от БВП	База данни АМЕСО ⁵⁵	Публичните инвестиции имат ключова роля за развитието и поддържането на инфраструктура за подпомагане на бизнеса като енергетиката, транспорта или цифровата свързаност.	Нагоре	3,2 % (2022 г.)
Научни изследвания и иновации					
6	Интензитет на НИРД като % от БВП	Евростат ⁵⁶	Общ размер на разходи за НИРД (публични и частни).	> 3 % след 2030 г.	2,26 % (2021 г.) 2,3 % (2020 г.) 2,22 % (2019 г.)
7	Брой на заявките за патенти ⁵⁷	Евростат ⁵⁸	Патентите отразяват способността на икономиката да използва знанията и показват конкурентноспособността, която може да бъде постигната чрез иновации.	Нагоре	67 713 (2021 г.) 65 925 (2020 г.) 66 510 (2019 г.)
Енергетика					
8	Дял на енергията от възобновяеми източници	Евростат ⁵⁹	Производство на енергия от възобновяеми източници (съгласно предложението за Директива за енергията от възобновяеми източници).	45 % през 2030 г.	21,77 % (2021 г.) 22,04 % (2020 г.) 19,89 % (2019 г.)
9	Цени на електроенергията за	Евростат ⁶¹	Цената на електроенергията за промишлените потребители е	Понижаване и след това	0,1604 EUR за kWh (Първо шестмесечие,

⁵⁵ https://ec.europa.eu/economy_finance/ameco_dashboard

⁵⁶ [База данни — Наука, технологии и иновации — Евростат \(europa.eu\)](#)

⁵⁷ Заявки за патенти до Европейското патентно ведомство по държава на пребиваване на заявителите, преглед по подразбиране в набора от данни на Евростат

⁵⁸ [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#), код за достъп до данни онлайн: SDG_09_40

⁵⁹ [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#), код за достъп до данни онлайн: NRG_IND_REN

	небитови потребители ⁶⁰		добър показател за достъпността на енергията.	стабилност	2022 г.) 0,0818 EUR (Първо шестмесечие, 2020 г.)
Кръговост					
10	Процент на кръгово използване на материалите	Евростат ⁶²	Степента на кръгово използване на материалите измерва дела на материалите, които са възстановени и се използват отново в икономиката, спрямо използването на материали като цяло. Цел от плана за действие за кръговата икономика: Удвояване в сравнение с 2020 г.	23,4 % до 2030 г.	11,7 % (2021 г.) 11,7 % (2020 г.)
Цифровизация					
11	Цифров интензитет на МСП	Евростат ⁶³	Дял на предприятията в ЕС с поне основно ниво на цифров интензитет. Основното ниво предполага използването на най-малко четири от дванадесетте избрани цифрови технологии (като например използване на технология с ИИ; осъществени продажби чрез електронна търговия, които представляват най-малко 1 % от общия оборот; и	90 % до 2030 г.	69 % (2022 г.)

⁶¹ [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#), код за достъп до данни онлайн: NRG_PC_205

⁶⁰ Интервал IC, потребление между 500 и 2 000 MWh, преглед по подразбиране в набора от данни на Евростат

⁶² [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#)

⁶³ [Колко цифровизирани са предприятията в ЕС?— Products Eurostat News — Евростат \(europa.eu\)](#)

			т.н.) съгласно определението в програмата „Цифрово десетилетие“.		
12	Внедряване на цифрови технологии от дружествата	Евростат ^{64 65 66}	Дял на европейските предприятия, които са въвели използване на изчислителни услуги „в облак“, големи информационни масиви и изкуствен интелект. Цел, определена в програмата „Цифрово десетилетие“	75 % до 2030 г.	Компютърни услуги „в облак“ 41 % (2021 г.) 23,9 % (2018 г.) Големи информационни масиви 14,2 % (2020 г.) Изкуствен интелект 7,9 % (2021 г.)
Образование и умения					
13	Участие на възрастните в образование и обучение всяка година (жени и мъже)	Проучване на образованието за възрастни/Проучване на работната сила ⁶⁷	Засиленото участие в обучението ще бъде показател за добър напредък в развитието на умения за постигане на устойчива конкурентоспособност (цел, определена в целите от срещата на върха в Порто, социален стълб).	60 % до 2030 г.	37,4 % (2016 г.) ⁶⁸ Въз основа на проучването относно образованието за възрастни, което преди се провеждаше веднъж на всеки 6 години.
14	Равнище на заетост сред възрастните	Евростат ⁶⁹	Засиленото участие на пазара на труда означава по-малък недостиг на работна ръка, повишаване на	78 % до 2030 г.	73 % (2021 г.)

⁶⁴ [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#), код за достъп до данни онлайн: ISOC_CICCE_USE. Размер на предприятието: 10 или повече наети лица

⁶⁵ [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#) Код за онлайн данни: ISOC_EB_BD. Размер на предприятието: 10 или повече наети лица

⁶⁶ [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#), код за достъп до данни онлайн: ISOC_EB_AI. Размер на предприятието: 10 или повече наети лица

⁶⁷ Този показател ще се прилага от 2022 г. нататък, като данните ще бъдат достъпни на всеки две години

⁶⁸ [Circabc \(europa.eu\)](#) Данни на ГД „Трудова заетост, социални въпроси и приобщаване“ от проучването на образованието за възрастни, с изключение на „целенасоченото обучение на работното място“

⁶⁹ [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#) Заетост и активност по пол и възраст — годишни данни. Код за достъп до данни онлайн: LFSI_EMP_A.

			устойчивата конкурентоспособност (цел, определена в целите от срещата на върха в Порто, социален стълб).		
15	Специалисти по ИКТ (жени и мъже)	Евростат ^{70 71}	Този показател, който е една от целите на цифровото десетилетие, измерва напредъка към добре оразмерена работна сила, специализирана в разработването и внедряването на цифрови технологии.	20 милиона до 2030 г.	8,5 милиона ⁷² (2021 г.) Процент на участие на жените 19,1 % (2021 г.) 17,8 % (2019 г.)
Търговия и отворена стратегическа автономност					
16	Търговия с останалия свят (като дял от БВП)	Годишен доклад за единния пазар ⁷³	Търговски поток на стоки и услуги с останалия свят като дял от БВП на ЕС.	Нагоре	21,5 % (2021 г.) 20,2 % (2020 г.) ⁷⁴
Регулаторна тежест					
17	Улесняване на спазването на нормативните изисквания	Информационно табло за единния пазар ⁷⁵	Мнение на бизнеса чрез отговор на въпроса: „Във вашата страна колко лесно е за дружествата да спазват правителствените нормативни и административни изисквания (напр. разрешителни, докладване, законодателство)? (1 = прекалено сложно; 7 = изключително лесно)“ в	Нагоре	3,64 (2021 г.); 3,33 (2018 г.);

⁷⁰ [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#) Наети ИКТ специалисти, процент от общата заетост. Код за достъп до данни онлайн: ISOC_SKS_ITSPТ

⁷¹ [Статистика | Евростат \(europa.eu\)](#) Наети ИКТ специалисти по пол. Код за достъп до данни онлайн: ISOC_SKS_ITSPS

⁷² Оценки. База за изчисляване: 189,7 милиона заети лица през 2021 г. [Заетост — годишни статистически данни — Statistics Explained \(europa.eu\)](#)

⁷³ [ASMR 2023.pdf \(europa.eu\)](#) Фигура 1

⁷⁴ Световна търговия със стоки и услуги — преглед — Statistics Explained (europa.eu)

⁷⁵ [Отзивчивост на администрацията и тежест на регулиране | Информационно табло за единния пазар \(europa.eu\)](#)

			проучването за световния индекс за конкурентоспособност на Световния икономически форум.		
--	--	--	--	--	--